

HRVATSKA KONTROLA
ZRAČNE PLOVIDBE

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O STANJU DRUŠTVA
ZA 2015.**

Stranica je namjerno ostavljena prazna

1 Popis kratica

Kratica	Objašnjenje
AIS	<i>Aeronautical Information Services</i> , Usluge zrakoplovnog informiranja
AMC	<i>Airspace Management Cell</i> , Jedinica za upravljanje zračnim prostorom
ANS	<i>Air Navigation Services</i> , Usluge u zračnoj plovidbi (ATM, CNS, AIS i MET)
ANSP	<i>Air Navigation Services Provider</i> , Pružatelj usluga u zračnoj plovidbi
ATC	<i>Air Traffic Control</i>
ATFM	<i>Air Traffic Flow Management</i> , Upravljanje protokom zračnog prometa
ATM	<i>Air Traffic Management</i> , Upravljanje zračnim prometom
ATS	<i>Air Traffic Service</i> , Operativne usluge u zračnom prometu
BiH	Bosna i Hercegovina
BS OHSAS	<i>British Standards Institution, Occupational Health and Safety Management</i> (Britanski institut za standardizaciju - Standard o upravljanju zdravljem i sigurnošću na radu)
CNS	<i>Communication, Navigation and Surveillance</i> , Usluge komunikacije, navigacije i nadzora
COOPANS	<i>Cooperation between ANS Providers</i>
CroATMS	<i>Croatian Air Traffic Management System</i>
DM	<i>Deployment Manager</i> (Upravitelj uvođenja SESAR-a)
EBRD	<i>European Bank for Reconstruction and Development</i>
EU	Europska unija
EUR	Euro
Eurocontrol	<i>European Organisation for the Safety of Air Navigation</i>
FAB	<i>Functional Airspace Block</i>
EK	Europska komisija
FAB CE	<i>Functional Airspace Block Central Europe</i>
FINA	Financijska agencija
HACZ	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
HKZP	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.
HRK	Hrvatska kuna
ICAO	<i>International Civil Aviation Organization</i> , Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo
IFR GAT	<i>Instrument Flight Rules General Air Traffic</i> (Kontrolirane operacije – opći zračni promet po instrumentalnim pravilima leta)
INEA	<i>Innovation and Networks Executive Agency</i> (Izvršna agencija za inovacije i mreže)
ISO	International Organization For Standardization (Međunarodna organizacija za standardizaciju)

MET	Usluge zrakoplovne meteorologije
MORH	Ministarstvo obrane RH
NN	Narodne novine
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PP	Plan performansi za drugo referentno razdoblje 2015.-2019. („RP2“)
PMO	<i>Project Management Office</i> (Ured upravljanja projektom)
RH	Republika Hrvatska
SDM	<i>SESAR Deployment Manager</i> (Upravitelj uvođenja SESAR-a)
SES	<i>Single European Sky</i> , Jedinstveno europsko nebo
SESAR	<i>Single European Sky ATM Research</i>
SJU	<i>SESAR Joint Undertaking</i>
SLJPPFP	Sektor ljudskih potencijala, pravnih i finansijskih poslova
SMS	<i>Safety Management System</i> , Sustav upravljanja sigurnošću
STATFOR	<i>Statistics and Forecasts Eurocontrol</i> (Jedinica za statistike i prognoze Eurocontrola)
SUZP	Sektor upravljanja zračnim prometom
SVZ	Sektor vojnih zadaća
SZTS	Sektor zrakoplovno tehničkog sustava
TWR	Kontrolni toranj
USK	Ured za sigurnost i kvalitetu
VCCS	<i>Voice Communication and Control System</i>
VCS	<i>Voice Communication System</i>
VHF/UHF	<i>Very High Frequency / Ultra High Frequency</i>
ZTS	Zrakoplovno-tehnička služba

2 Sadržaj

1	Popis kratica	3
2	Sadržaj.....	5
3	Uvod.....	7
3.1	Općenito.....	7
3.2	COOPANS	8
3.3	SESAR 2020 / SESAR DM.....	8
3.4	Organizacijska struktura Društva	10
4	Operativni pokazatelji poslovanja	11
4.1	Zaposlenost	11
4.2	Promet.....	13
4.2.1	Kontrolirane operacije i ATFM rutno kašnjenje	13
4.2.2	Obračunske jedinice u rutnom i terminalnom zračnom prometu RH	15
4.3	Konzultacije s korisnicima usluga u 2015.	16
5	Financijski pokazatelji poslovanja	17
5.1	Pregled financijskog poslovanja	17
5.2	Poslovni rezultat za 2015.	18
5.2.1	Struktura ostvarenih prihoda	18
5.2.2	Struktura ostvarenih rashoda.....	20
5.3	Finansijsko stanje Društva (bilanca stanja)	22
5.3.1	Struktura imovine Društva	22
5.3.2	Realizacija investicijskih projekata u 2015.	23
5.3.3	Struktura izvora imovine	25
5.4	Pregled novčanih tokova za 2015.....	26
5.5	Analiza finansijskih pokazatelja poslovanja	27
6	Izloženost i upravljanje rizicima	29
7	Sufinanciranje iz fondova EU-a	31
8	Zaključak	32
	Prilog I.....	33

Stranica je namjerno ostavljena prazna

3 Uvod

3.1 Općenito

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. (u dalnjem tekstu Društvo ili HKZP) pruža usluge u zračnoj plovidbi civilnim i vojnim korisnicima zračnog prostora RH i zračnog prostora koji je sukladno međunarodnim konvencijama i ugovorima Društvu dodijeljen na upravljanje. Društvo kroz svoje poslovanje ostvaruje europske strateške ciljeve u održavanju visokog stupnja sigurnosti zračnog prometa, osiguranju dovoljnih kapaciteta, povećanju efikasnosti te smanjenju zagađenja okoliša, ujedno ostvarujući i nacionalne interese kao čuvar nacionalnih resursa. Ovo izvješće o stanju Društva prikazuje poslovanje za razdoblje siječanj – prosinac 2015. (u dalnjem tekstu Izvješće).

Izvješće se temelji na planu poslovanja HKZP-a za razdoblje 2015.-2019. (u dalnjem tekstu Petogodišnji plan), godišnjem planu poslovanja HKZP-a za 2015. (u dalnjem tekstu Plan) te godišnjim finansijskim izvješćima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2015.

U Izvješću su predstavljene međunarodne integracije i aktivnosti Društva, operativni i finansijski pokazatelji poslovanja, izloženost i upravljanje rizicima s posebnim naglaskom na finansijske pokazatelje poslovanja za 2015. te plan razvoja za 2016., dok se Nadzornom odboru dodatno dostavljaju dokumenti Ostvarenje ciljeva iz Plana poslovanja za 2015. i Izvješće o realizaciji investicija u 2015.

Društvo posvećuje posebnu pažnju suradnji u: Funkcionalnom bloku zračnog prostora Središnje Europe (FAB CE), COOPANS-u, SESAR-u 2020 i SESAR DM-u.

Važno je istaknuti značaj FAB CE projekta i želju Društva da se čvrsto pozicionira unutar FAB CE-a u pogledu sposobnosti za ostvarivanjem ciljeva zadanih od strane EK-a u sklopu Plana performansi FAB CE-a za drugo referentno razdoblje (RP2). Ključni element Jedinstvenog europskog neba jest smanjenje fragmentacije europskog zračnog prostora, odnosno smanjenje broja odvojenih zračnih prostora na 9 funkcionalnih blokova zračnog prostora. Cilj uvođenja koncepta FAB-ova jest osigurati to da nacionalne granice ne utječu na smanjenje efikasnosti toka zračnog prometa i pružanje usluga u zračnoj plovidbi u Europi. Ugovor na državnoj razini potписан je u svibnju 2011., nakon čega HKZP kreće u novu fazu u kojoj se očekuje postupna operacionalizacija operativnih promjena, harmonizacija na području upravljanja sigurnošću, harmonizacija tehničke infrastrukture, uvođenje slobodnih ruta kao i drugi elementi opisani u dokumentu Master Plan FAB CE-a odnosno u Strategiji FAB CE-a.

Društvo posvećuje posebnu pažnju sustavima upravljanja vezanim uz sigurnost i kvalitetu usluga u zračnoj plovidbi, odnosno na sigurnost i kvalitetu osnovne djelatnosti. Razvoj, unapređenje i primjena sustava upravljanja sigurnošću (SMS) jedna je od najvažnijih zadaća Društva jer je to alat kojim se kontroliraju rizici i stvaraju prepostavke za postizanje visoke razine sigurnosti, a sukladno Uredbi (EU) br. 1035/2011. U Društvu se koristi jedinstveni sustav upravljanja kvalitetom koji je usklađen s normom EN ISO 9001:2008 i primjenjuje na sve četiri vrste usluga koje Društvo pruža (ATS, CNS, AIS, MET), a planiraju se i provode stalna unapređenja. Uz to certificirani su i sustav za upravljanje okolišem prema ISO 14001 i sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću pri radu prema normi BS OHSAS 18001.

3.2 COOPANS

Članice udruženja COOPANS (*COOPeration of ANS providers*) usvojile su zajedničku strategiju rada prema kojoj kao članice pružatelji usluga u zračnoj plovidbi djeluju kao jedna organizacija a surađuju i s proizvođačem *Thalesom*. Središnji je cilj COOPANS-a ostvarivanje zajedničkog uspjeha i bolje kvalitete usluga za njihove korisnike, uz uštedu troškova. Usklajivanje funkcionalnih mogućnosti i zajednička ulaganja omogućuju ostvarivanje usavršenog i jedinstvenog sustava za kontrolu zračnog prometa. Članice COOPANS-a surađuju na definiranju, razvoju, integraciji i održavanju ATM sustava (sustav upravljanja zračnim prometom). HKZP je pristupio COOPANS-u 20. svibnja 2011. Kroz nadogradnju svojih postojećih sustava u jedinstveni usavršeni softver, osnivači COOPANS-a planiraju, između ostalog, ostvariti:

- zajednički etapni razvoj
- optimizaciju troškova tijekom životnog vijeka sustava
- zajedničko korištenje istog sustava te podrške u radu i održavanju
- isplativu i učinkovitu evoluciju Europskog sustava upravljanja zračnim prometom.

3.3 SESAR 2020 / SESAR DM

Europski glavni plan ATM-a (*ATM Master Plan*), ključni alat za razvoj SESAR-a kojim se uspostavljaju temelji za učinkovito uvođenje novih tehnologija ATM-a te operativnih postupaka, prvi je put revidiran 2012., a drugu je reviziju krajem 2014. pokrenulo Zajedničko društvo SESAR (SJU / *SESAR Joint Undertaking*) te je postupak okončan godinu kasnije.

U revidirani Europski glavni plan ATM-a uključena je i vizija postizanja visokih performansi zrakoplovstva u Europi do 2035. te program rada SESAR-a do 2020. Vizija SESAR-a temelji se na „operacijama na temelju putanja“ - omogućavanje leta zrakoplovima prihvatljivijim rutama bez ograničenja proisteklih iz konfiguracija zračnog prostora pomoću usluga u zračnoj plovidbi.

EU je u lipnju 2014. produljio mandat SJU-a do kraja 2024., čime se zapravo produljuje i razvojna faza SESAR-a. EU je dodijelio i dodatna sredstva u iznosu od 585 milijuna EUR za projekt iz programa Obzor 2020. Svrha produljenja bila je i obnavljanje javno-privatnog partnerstva SESAR, koje je u temeljima SJU-a, kako bi se omogućilo pristupanje većeg broja dionika te prilagodba prioriteta SESAR-a.

EK je u svibnju 2013. uspostavio okvir za uvođenje SESAR-a kojim se definiraju zajednički projekti i uspostavlja razvojni program. Upravitelj uvođenja (DM / *Deployment Manager*) uspostavljen je 2014. na temelju upravljačke strukture u kojoj vodeću ulogu ima industrija, a član je i Hrvatska kontrola zračne plovidbe. Najveći mu je izazov razvoj i provedba programa uvođenja u kojem se trebaju odrediti i organizirati svi provedbeni projekti i inicijative potrebni za provedbu prvog zajedničkog projekta, uzimajući istodobno u obzir poslovne odluke operativnih dionika.

Oko 2,5 milijarde EUR financijske potpore EU-a iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) izdvojeno je za uvođenje SESAR-a u razdoblju 2014.-2020. DM je predstavio više od 100 prijedloga provedbenih projekata u okviru preliminarnog programa uvođenja.

Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA) završila je krajem 2015. potpisivanje svih ugovora o bespovratnim sredstvima za projekte odabrane u okviru CEF-a, čime je plan rekordnog ulaganja Komisije u

prometni sektor sada potpuno operativan. Sredstvima EU-a u ukupnom iznosu od 12,7 milijarda EUR podržat će se 263 prometna projekta kojima će se doprinijeti bržoj, sigurnijoj i ekološki prihvatljivoj mobilnosti u EU-u, stvaranju novih radnih mesta i gospodarskom rastu.

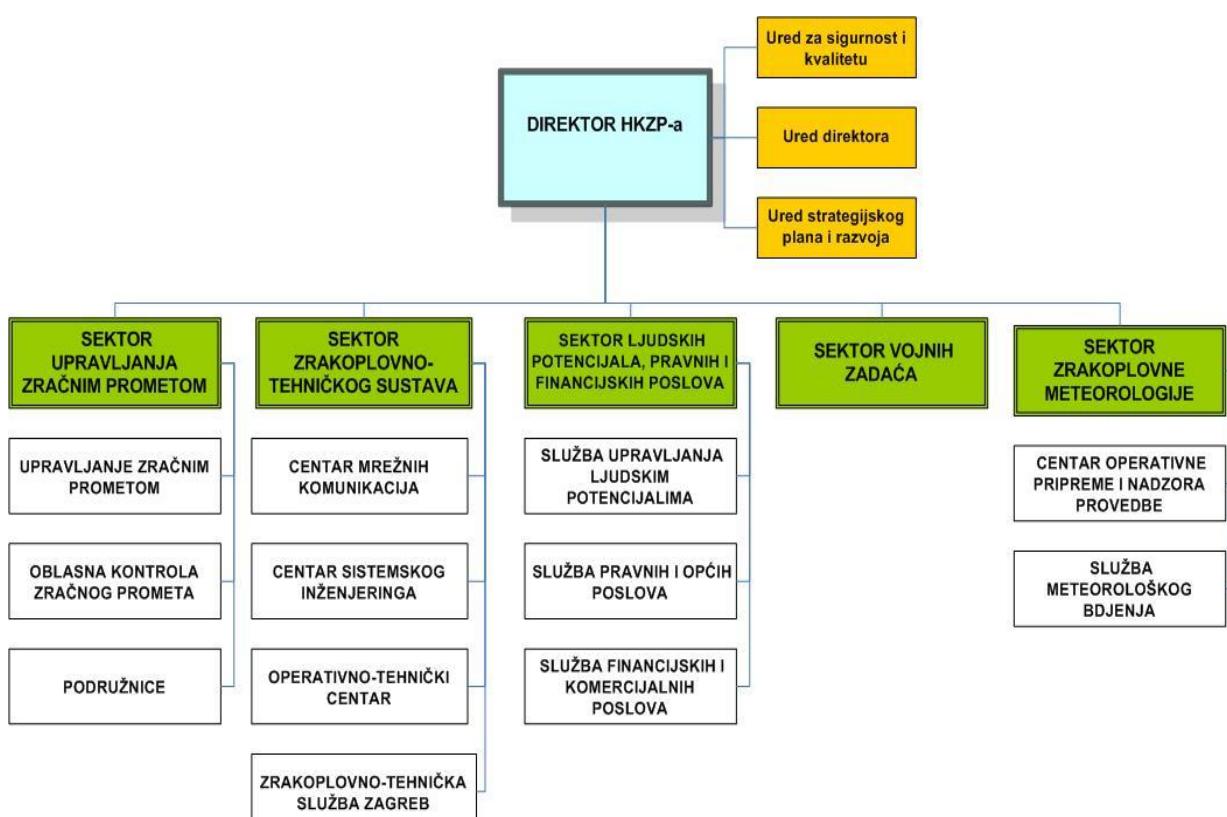
HKZP se pozicionirao kao aktivni sudionik inovacija te korištenja sredstava fondova iz EU-a. Suradnja s partnerima u udruženju COOPANS na stalnoj i intenzivnoj modernizaciji glavnog sustava za upravljanje zračnim prometom predstavlja temeljno strateško određenje HKZP-a u primjeni najmodernijih tehnologija. Temeljem navedene suradnje HKZP intenzivno i kontinuirano širi područja suradnje te krug partnera (udruženje A6) slijedom čega se pozicionira u visoko konkurentnom europskom okruženju, između ostalog kroz članstva u SDM-u i u Programu istraživanja i razvoja SESAR 2020.

3.4 Organizacijska struktura Društva

Prava, obveze i odgovornost Društva utvrđeni su Zakonom o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe, Zakonom o zračnom prometu i Statutom HKZP-a. Osnivač i jedini član Društva je Republika Hrvatska, a Upravu Društva čini direktor HKZP-a. Društvo je ustrojeno tako da se pri pružanju usluga u zračnoj plovidbi osigurava sigurno, redovito i nesmetano odvijanje zračnoga prometa.

Shematski prikaz organizacije Društva prikazan je na slici 1.

Slika 1. Shematski prikaz organizacijske strukture Društva

Organizacijska struktura Društva definirana je prema uobičajenoj praksi o načinu ustroja srednjih i velikih organizacija, a unutarnji ustroj Društva određen je Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesti (predlaže ga direktor, a donosi Skupština Društva) iz srpnja 2006.

Osim središnjice u Velikoj Gorici, Društvo još ima podružnice: Pula, Rijeka, Lošinj, Split/Brač, Zadar, Dubrovnik i Osijek.

4 Operativni pokazatelji poslovanja

4.1 Zaposlenost

Na dan 31. prosinca 2015. u HKZP-u je bilo zaposleno 715 radnika, što je 11 radnika više u odnosu na isti dan prethodne godine.

U razdoblju od 1.1.2015. do 31.12.2015. u Društvu je dodatno zaposleno 34 radnika i to: u SUZP 2 radnika na određeno vrijeme, 1 radnik na neodređeno vrijeme, 9 radnika-pripravnika koji su na stručnom osposobljavanju za oblasnog radarskog kontrolora i 18 radnika-kandidata za dobivanje dozvole HKZP-studenta, u SZTS 1 radnik na određeno vrijeme, u SLJPPFP 2 radnika (1 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme) i u SVZ 1 radnik na neodređeno vrijeme.

U istom razdoblju otišla su 23 radnika, i to iz SUZP 19 radnika (12 radnika je otišlo u mirovinu, 2 radnika su preminula, 2 radnika su dala otkaz ugovora o radu i 3 pripravnika su dobila otkaz ugovora o radu), iz SZTS 3 radnika (umirovljenje) i iz SVZ 1 (umirovljenje).

Znanje, stručnost i iskustvo naših radnika najveća su vrijednost Društva te stoga vođenje, izobrazbu, komunikaciju i timski rad u sigurnim radnim uvjetima poslovodstvo postavlja visoko na listi prioriteta. U tom se smislu tijekom 2015. kontinuiranim stručnim osposobljavanjem, između ostalog, udovoljava i visokim međunarodnim standardima sigurnosti koji se temelje na propisima ICAO-a, EU-a i EUROCONTROL-a.

U Tablici 1 prikazana je struktura radnika po sektorima. Najveći broj radnika zaposlen je u Sektoru upravljanja zračnim prometom.

Tablica 1. Struktura radnika po sektorima

Struktura radnika na 31.12.2015.

Sektor	Broj radnika	Udio%
Uredi Direktora	13	1,8
SUZP - Sektor upravljanja zračnim prometom	503	70,4
SZTS - Sektor zrakoplovno tehničkog sustava	89	12,4
SLJPPFP - Sektor ljudskih potencijala, pravnih i finansijskih poslova	76	10,6
SZM - Sektor zrakoplovne meteorologije	30	4,2
SVZ - Sektor vojnih zadaća	4	0,6
Ukupno	715	100,0

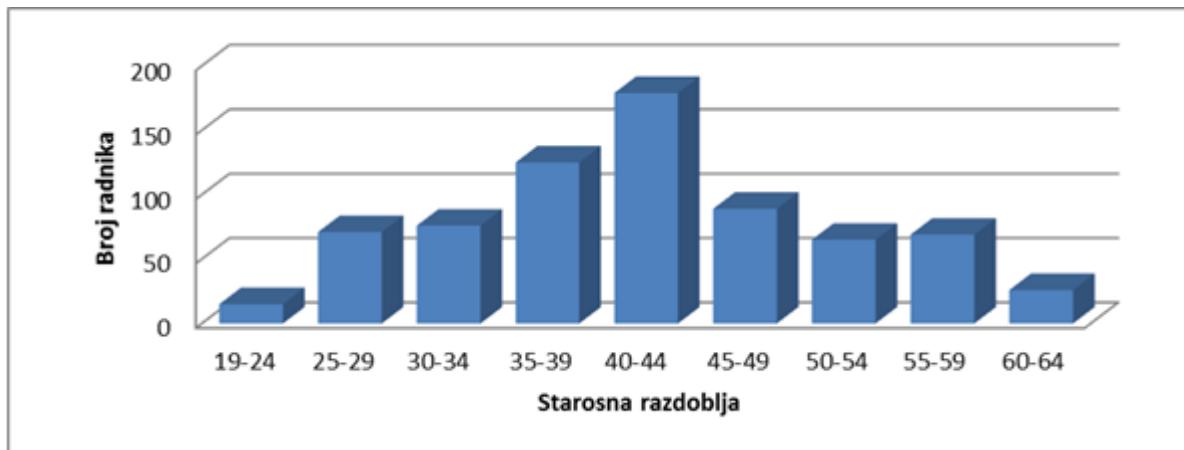
Više od 50 % radnika ima višu ili visoku stručnu spremu. Struktura radnika po školskoj spremi prikazana je u Tablici 2.

Tablica 2. Struktura radnika po školskoj spremi

Struktura stručne spreme na 31.12.2015.

Stupanj školske spreme	Broj radnika	Udio%
VSS	225	31,5
VŠS	189	26,4
SSS	289	40,4
KV	8	1,1
NKV	4	0,6
Ukupno	715	100,0

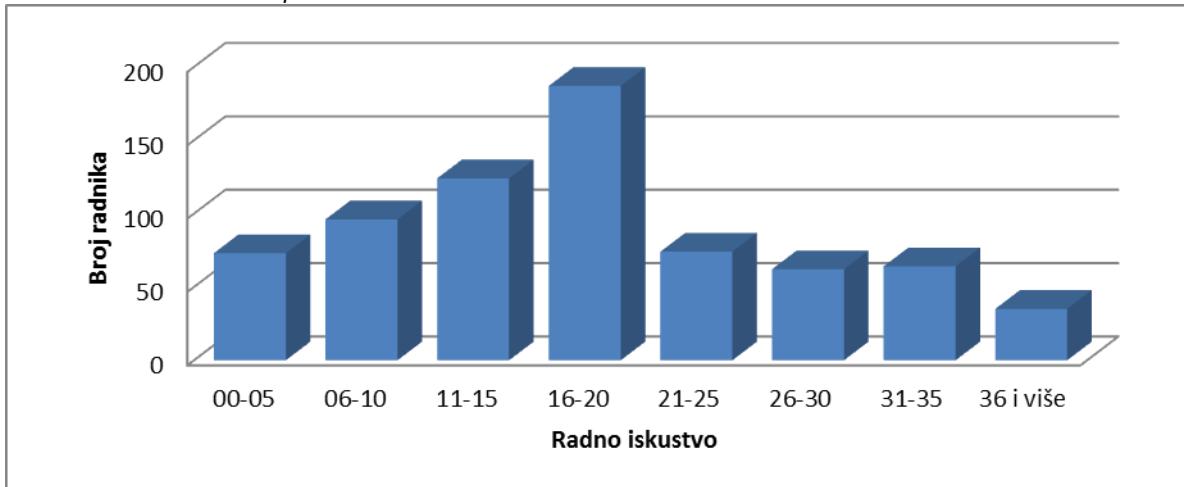
Slika 2. Struktura radnika po životnoj dobi

Srednje životne dobi, od 30 do 45 godina, više je od 50 % radnika.

Struktura radnika po godinama radnog iskustva pokazuje relativnu uravnoteženost u vidu radnog iskustva uz izraženiju prisutnosti radnika sa 16 do 20 godina radnog iskustva.

Slika 3. Struktura radnika po radnom iskustvu

U Društvu djeluju tri sindikata, od kojih dva imaju reprezentativnost i uključeni su u donošenje i praćenje primjene Kolektivnog ugovora koji se odnosi na sve radnike.

4.2 Promet

4.2.1 Kontrolirane operacije i ATFM rutno kašnjenje

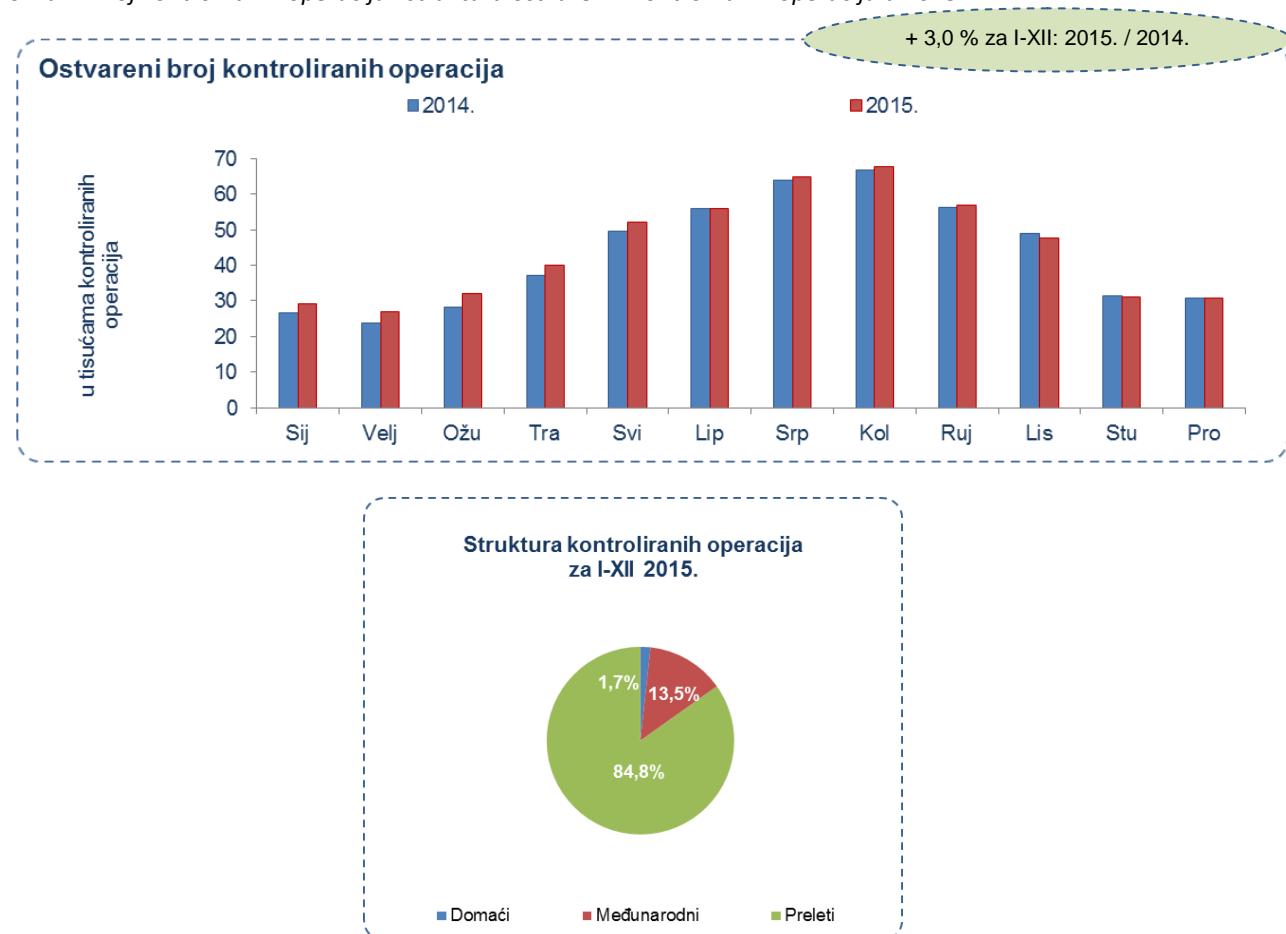
Zračni promet iskazan kroz ostvareni broj kontroliranih operacija – letova realan je pokazatelj zaposlenosti i iskorištenosti kapaciteta kontrole zračnog prometa. Tijekom 2015. ostvareno je 3,0 % više letova (IFR GAT) u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje, a 2,1 % više od planiranog za 2015. (Izvor: STATFOR – Dashboard).

Tablica 3. Kontrolirane operacije – letovi u rutnom zračnom prometu RH

Kontrolirane operacije (IFR-GAT)

	Ostvareno I-XII 2014.	Plan 2015.	Ostvareno I-XII 2015.	Indeks 2015. / 2014.	Indeks 2015./ Plan 2015.
Kontrolirane operacije	519.661	524.000	535.210	103,0	102,1

Slika 4. Broj kontroliranih operacija i struktura ostvarenih kontroliranih operacija u 2015.

Ukupno vrijeme provedeno u zračnom prostoru RH (Izvor: *Eurocontrol - Dashboard*) za 2015. bilježi (u minutama) rezultat 1,9 % veći nego u 2014., dok je prosječno vrijeme trajanja leta smanjeno u odnosu na prethodno razdoblje (za 1,1 %), što implicira skraćivanje prosječnog rutnog dužinskog faktora korisnika zračnog prostora uz razumijevanje indikativno nepovoljnih učinaka na kapacitet te „*service unit / operation*“ odnos. Vrijednosti vremena leta u zračnom prostoru RH ne planiraju se u sklopu poslovnog plana Društva.

Tablica 4. Kontrolirane operacije – letovi u rutnom zračnom prometu RH

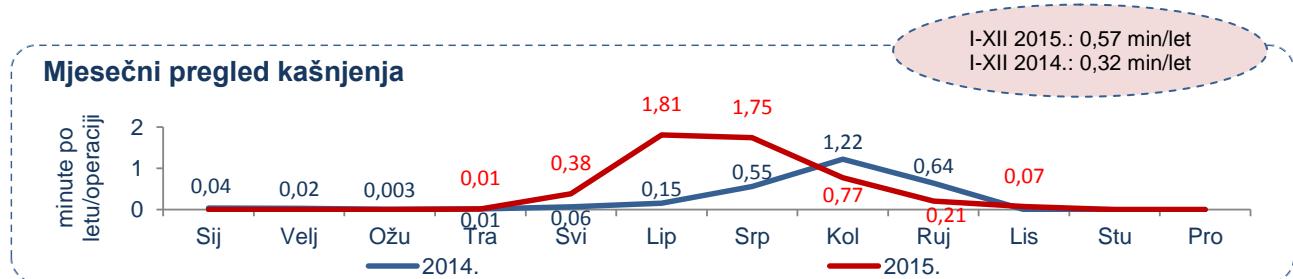
Vrijeme leta provedeno u zračnom prostoru RH		I-XII 2014.	I-XII 2015.	Indeks 2015./2014.
u minutama				
Ukupno vrijeme		10.287.049	10.482.628	101,9
Vrijeme po letu		19,8	19,6	98,9

ATFM rutno kašnjenje

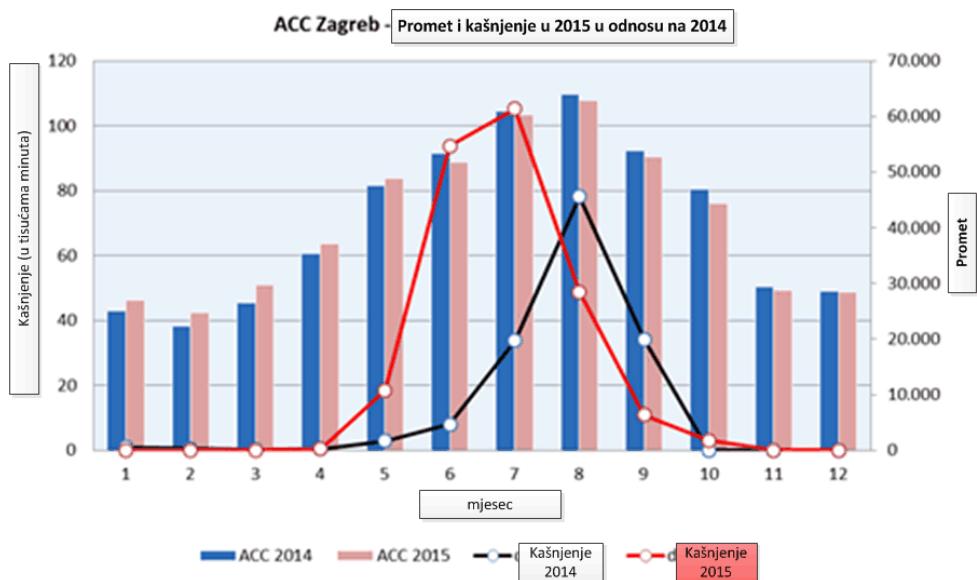
Plan rutnog kašnjenja za 2015. bio je 0,23 minute po letu, odnosno 120.000 minuta kašnjenja. U 2015. zabilježeno je 280.548 minuta kašnjenja na ruti kroz izračune temeljem FMP-a (*Flow Management Position* / radna pozicija upravljanja protokom prometa). Međutim, kako se u praksi ponekad dogodi tzv. „rano ukinuta regulacija“, ta je vrijednost nešto manja od vrijednosti koju je izmjerio Eurocontrol, a koja je relevantna za ostvareni rezultat i ta vrijednost iznosi 286.595 minuta kašnjenja na ruti. Također po Eurocontrolovim mjerjenjima zabilježeno je 535.210 IFR GAT operacija, što je više u odnosu na 530.377 izmjerениh na FMP-u. Stoga je ostvareno rutno kašnjenje **0,57 min/let** s obzirom na relevantni izvor STATFOR-a i PRU izvještaj (*Draft Performance Review Report 2015*).

Uzroci ovakvog kašnjenja bili su kapacitet, vremenski uvjeti i nedostatak operativnog osoblja. Tijekom 2015. vođeni su kolektivni pregovori te se jedan dio kašnjenja može pripisati i toj kontekstualnoj činjenici. Također, količina bolovanja među oblasnim kontrolorima zračnog prometa bila je neuobičajeno velika (5 do 7 puta veća nego inače) što je za posljedicu imalo manje raspoloživih kontrolora za rad u oblasnoj kontroli.

Slika 5. Pregled kašnjenja tijekom godine

Slika 6. Usporedni pregled minuta kašnjenja u 2015. u odnosu na 2014. (u 000 minuta)

4.2.2 Obračunske jedinice u rutnom i terminalnom zračnom prometu RH

U suglasnosti s EUROCONTROL-ovim nadležnim uredima HKZP prati opseg obračunskih jedinica kojima se ostvaruju temeljni prihodi Društva.

Tablica 5. Ukupne obračunske jedinice u rutnom i terminalnom zračnom prometu u RH

Ukupne obračunske jedinice usluge					
u jedinicama usluge	Ostvareno I-XII 2014.	Plan 2015.	Ostvareno I-XII 2015.	Indeks 2015./2014.	Indeks 2015./Plan 2015.
Rutni prostor RH	1.760.424	1.763.000	1.790.210	101,7	101,5
Terminalne	40.899	40.653	42.662	104,3	104,9

Pod utjecajem povećanog ostvarenja broja kontroliranih operacija preleta i međunarodnih letova, ukupne obračunske jedinice u rutnom zračnom prometu RH bilježe povećanje od 1,7 % u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje. Istovremeno, ostvareno je 1,5 % više obračunskih jedinica od Plana za 2015.

Ukupne obračunske jedinice u terminalnom zračnom prometu RH bilježe povećanje od 4,3 % u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje. Istovremeno, u odnosu na Plan, ostvareno je 4,9 % više ukupnih obračunskih jedinica terminalnih usluga.

4.3 Konzultacije s korisnicima usluga u 2015.

Konzultacije se provode putem upita ili primjedbi korisnika, anketa, redovitih foruma/konzultacija/sastanaka. Tijekom 2015. održane su sve konzultacije planirane „Planom konzultacija s korisnicima za 2015.“ sukladno tablicama u nastavku.

Tablica 6. Plan konzultacija – putem anketa

ID	Sektor/odjel	Usluge	Plan izradio/la	Okvirni datum slanja	Ref. dokument ili prilog objedinjenom planu	Napomene
A-15-01	SUZP	AIS	M. Martek Sočec	Veljača 2015.	-	Svi kojima se distribuiraju publikacije (cca 120 korisnika)

Tablica 7. Plan konzultacija – putem redovitih foruma/konzultacija/sastanaka

ID	Okvirni termin (mjesec)	Lokacija	Očekivani broj ljudi	Profil korisnika	Teme	Koordinator
S-15-01	Prosinac 2015.	Zagreb	20	Korisnici prijavljeni na internetske stranice MET službe met.crocontrol.hr.	Aktualna problematika i nove MET usluge.	J. Krulc
S-15-02	Ožujak 2015.	HKZP	10	MORH/ZMIN	Praćenje provedbe Sporazuma o postupcima koordinacije u operativnoj uporabi sustava FPS-117 i CroATM. Na istom sastanku provodi se i analiza pružanja usluga koje MORH/ZMIN pruža HKZP-u (radarski podaci s RP Sljeme, RP Učka i RP Rota).	H. Kalinović
S-15-03	Lipanj 2015. Studeni 2015.	Bruxelles	200	IATA, IACA, AEA, ELFAA, EBAA, ERA, IAOPA	Sjednice Proširenog odbora Eurokontrola i konzultacijski sastanci EC-a: baze troškova i cijene <i>en route</i> i terminalnih usluga.	R. Aralica D. Bilać
S-15-04	Prosinac 2015.	Zagreb	20	Nacionalni prijevoznici, zračne luke, HZNS	Aktualna safety problematika.	A. T. Franić

5 Financijski pokazatelji poslovanja

5.1 Pregled finacijskog poslovanja

S obzirom na to da je tijekom dinamičnih i izazovnih pregovora s Europskom komisijom (u provedbenom dijelu i s tijelima Eurocontrola) poslovodstvo Društva za 2015. osiguralo kvalitetnu stratešku poziciju u pogledu pretpostavki i uvjeta plana performansi (koji su se dominantno materijalizirali u repozicioniranju cijene jedinične usluge Društva za 2015. uz potpuno zadovoljavanje zadanih ciljeva troškovne efikasnosti) utoliko je u poslovnoj godini 2015. ostvaren izvrstan poslovni rezultat koji osigurava potrebne rezerve likvidnosti i profitabilnosti nužne za adekvatno sučeljavanje s brojnim i nikad izazovnjim poslovnim rizicima koje nosi RP2 razdoblje kroz *determined cost* model financiranja te tendenciju prenošenja poslovnih rizika s korisnika zračnog prostora na pružatelje usluga u zračnoj plovidbi.

Utoliko je za 2015. ostvarena bruto dobit prije poreza u visini od 61,3 milijuna kn, (indeks 243,1 u odnosu na 2014.) te je prebačen Plan (indeks 276,9).

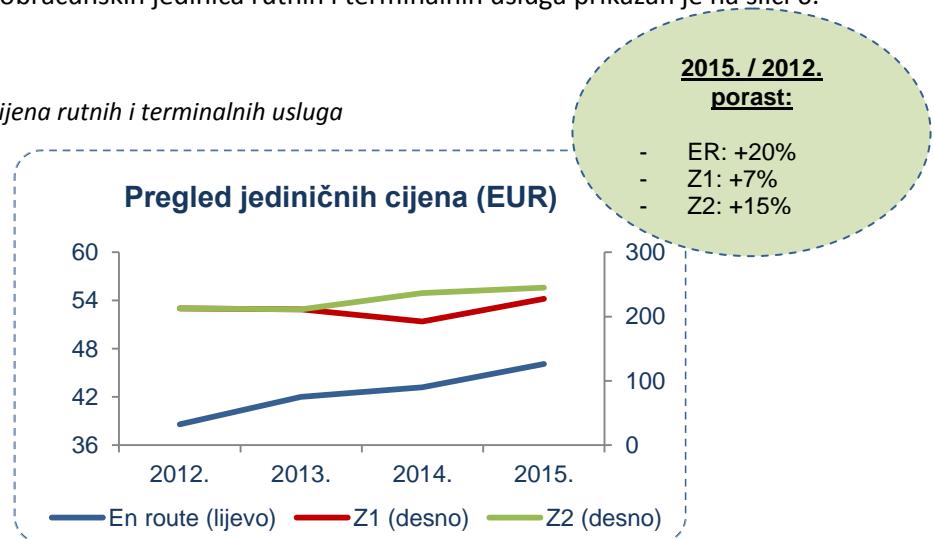
Tablica 8. Pregled ukupnog rezultata poslovanja za 2015.

Financijski rezultati poslovanja						
HRK	2014.	Plan 2015.	Ostvarenje 2015.	Indeks 2015./2014.	Indeks 2015. / Plan 2015.	
Ukupni prihodi	704.794.931	747.096.000	778.986.427	110,5	104,3	
Ukupni rashodi	679.591.302	724.970.000	717.712.215	105,6	99,0	
Dobit prije oporezivanja	25.203.629	22.126.000	61.274.212	243,1	276,9	

Od ukupnih prihoda koje je HKZP ostvario u 2015., 99,3 % odnosi se na poslovne prihode, što dominantno predstavljaju prihodi iz osnovne djelatnosti, a oko 0,7 % ukupnih prihoda otpada na one ostvarene financijskim aktivnostima.

Prihodi s naslova osnovne djelatnosti odnose se na naknade za ANS usluge koje HKZP pruža avio prijevoznicima, a visina prihoda ovisi o ostvarenom broju obračunskih jedinica utemeljenih u broju i vrsti kontroliranih operacija (letova) te o vrijednosti jediničnih cijena izraženih usluga. Usporedan pregled razvoja jediničnih cijena obračunskih jedinica rutnih i terminalnih usluga prikazan je na slici 6.

Slika 6. Pregled jediničnih cijena rutnih i terminalnih usluga

Način obračuna, fakturiranje i naplata realiziranih usluga od strane HKZP-a utvrđeni su Pravilnikom o utvrđivanju rutnih i terminalnih naknada (NN 91/2013) i sukladni su obvezujućim načelima ICAO-a i EUROCONTROL-a. U skladu sa člankom 16. Protokola o izmjenama i dopunama Međunarodne konvencije o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe – Eurocontrol – HKZP utvrđuje plan prihoda i rashoda za svaku finansijsku godinu, a proračun mora osigurati ispunjenje temeljnih ciljeva iz plana performansi, posebice ciljeva koji povećavaju razinu troškovne efikasnosti. Eventualna dobit redom je namijenjena investicijskim i finansijskim aktivnostima kao i za nužno osnaživanje pozicije likvidnosti i profitabilnosti Društva potrebne za sučeljavanje s brojnim i nikad izazovnijim poslovnim rizicima koji su dodatno naglašeni prelaskom s *full cost recovery* modela nadoknade troškova na znatno zahtjevniji, po mnogočemu rizičniji, *determined cost* model nadoknade sukladno Uredbi Komisije (EU) br. 391/2013. Sve navedeno događa se u sklopu sudjelovanja Društva u procesu unapređenja učinkovitosti propisane na razini EU-a kroz zadane ciljeve u nacionalnim, odnosno planovima performansi FAB CE-a (*Performance Plan*) tijekom RP2 razdoblja.

Naknade za izvršene usluge fakturiraju se i vrlo uspješno naplaćuju putem Eurocontrolovog multilateralnog sustava za naplatu prihoda od ANS naknada.

5.2 Poslovni rezultat za 2015.

Ukupni prihodi za razdoblje siječanj – prosinac 2015. ostvareni su u iznosu od 779,0 milijuna kn, što je povećanje od 10,5 % (74,2 milijuna kn) u odnosu na prethodnu godinu i prebačaj Plana za 2015. od 4,3 % (31,9 milijuna kn).

Ukupni rashodi iznosili su 717,7 milijuna kn, što je povećanje od 5,6 % (38,1 milijun kn) u odnosu na isto razdoblje prethodne godine i manje od Plana za 1,0 % (7,3 milijuna kn).

U vidu razlike prihoda i rashoda, ostvarena je do sada najviša vrijednost godišnje dobiti prije poreza u iznosu od 61,3 milijuna kn (2015 Plan: 22,1 milijun kn). Ista, nakon apsorpcije troška poreza na dobit, osigurava 48,6 milijuna kn neto dobiti u 2015.

Temeljem anticipacije specifičnih poslovnih rizika u 2016. zbog napuštanja modela pune nadoknade troškova (*full cost recovery*) te s obzirom na obvezu rezerviranja adekvatnih finansijskih sredstava za buduće odljeve ekonomskih koristi iz Društva (otpremnine, jubilarne nagrade, sudske sporove, neiskorišteni godišnji odmor i dr.), osigurana su sredstva za navedene potrebe na teret ukupnih troškova poslovanja (odnosno dobiti) u 2015.

5.2.1 Struktura ostvarenih prihoda

A) Prihodi iz poslovnih aktivnosti

Prihodi iz osnovne djelatnosti

Prihodi od prodaje u zemlji i inozemstvu iznose 92,0 % ukupno ostvarenih prihoda i odnose se na naknadu za korištenje usluga koje HKZP pruža avio prijevoznicima. Visina naknada razlikuje se za rutne i za terminalne usluge (dvije obračunske zone od 2014.; Z1 i Z2), te ovisi o ostvarenom broju obračunskih jedinica temeljenih na strukturi i vrsti kontroliranih operacija – letova, kao i što neposredno ovise o vrijednosti (cijeni) obračunske jedinice izražene u eurima. Prihodi iz rutnih i terminalnih naknada u FIR-u Zagreb u 2015. redom bilježe bolje ostvarenje u odnosu na prethodnu godinu (za 8,8 % i 11,5 %) i u odnosu na Plan (za 1,6 % i 6,0 %). Smanjenje rutnih naknada koje Društvo prihoduje pružanjem ANS usluga u dijelu

FIR-a Sarajevo rezultat je kontinuiranog trenda smanjivanja sudjelujućeg interesa Društva u ukupnim aktivnostima odnosno prihodima iz rutnih naknada koje se ostvaruju u zračnom prostoru BiH sukladno namjeri zrakoplovnih vlasti BiH da nastave trend BiH ATM tranzicije.

Ostali prihodi iz osnovne djelatnosti uslijed niže vrijednosne baze bilježe relativno značajan prebačaj Plana i ostvarenja prošle godine, a odnose se na domaću i inozemnu prodaju AIP i VFR karata, prihode od pružanja usluga stručnog ospozobljavanja za kontrolore i tehničko osoblje iz inozemstva, pružanje posebnih MET usluga i drugo.

Tablica 9. Prihodi ostvareni 2014. i 2015. te usporedba s Planom za 2015.

Poslovni prihodi						
HRK	Ostvareno I-XII 2014.	Plan 2015.	Ostvareno I-XII 2015.	Udio u 2015.	Indeks 2015./2014.	Indeks 2015./Plan 2015.
<i>Prihodi iz osnovne djelatnosti</i>						
Rutne naknade - RH	536.448.889	574.462.000	583.835.961	75,5%	108,8	101,6
Rutne naknade - BiH	70.363.648	58.883.000	53.717.273	6,9%	76,3	91,2
Terminalne naknade	67.929.506	71.431.000	75.748.494	9,8%	111,5	106,0
Ostali prihodi od prodaje od osnovne djelatnosti	791.274	90.000	2.303.448	0,3%	291,1	2.559,4
	675.533.317	704.866.000	715.605.176	92,5%	105,9	101,5
Ostali poslovni prihodi*	25.438.119	39.730.000	57.684.254	7,5%	226,8	145,2
Ukupno poslovni prihodi	700.971.436	744.596.000	773.289.430	100,0%	110,3	103,9

*prihodi od otpuštanja rezerviranja, prihodi na temelju uporabe vlastitih proizvoda i drugi poslovni prihodi

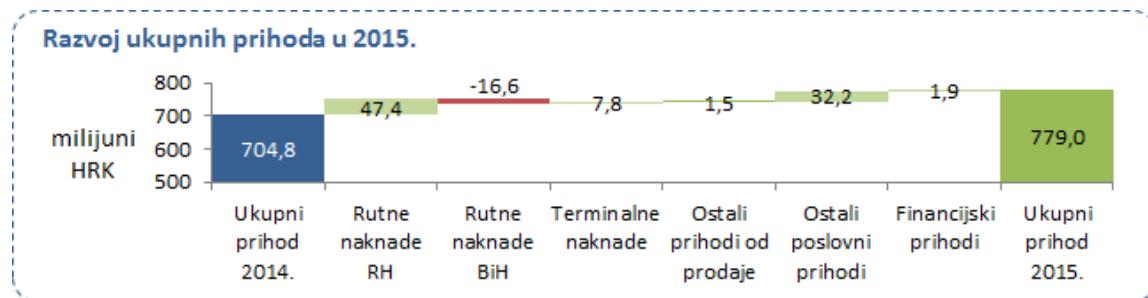
Ostali poslovni prihodi

Razlog značajnog rasta ostalih poslovnih prihoda, kako u odnosu na prethodnu godinu tako i u odnosu na Plan, nalazi se u prihodima od ukidanja rezerviranja. S ciljem zadovoljavanja načela opreznosti kod planiranja, prihodi od dugoročnih rezerviranja za otpremnine konzervativno su prepostavljeni, a sve u cilju osiguranja stabilnog i kontinuiranog poslovanja liшенog eventualnog rizika špekulativnog planiranja. Tijekom 2015., zbog isplata otpremnina za odlazak u mirovinu, prihodovano je rezerviranje u iznosu od 14,7 milijuna kn (za koje su ranije rezervirana sredstva u 2014.), istovremeno, prihodovan je ostatak sredstava po navedenoj rezervaciji u iznosu od 26,5 milijuna kn (za radnike koji su imali pravo na odlazak uz otpremninu, ali to pravo nisu konzumirali). Dodatno, prihodi od kratkoročnih rezerviranja za neiskorištene dane godišnjeg odmora realizirani su u vrijednosti od 11,5 milijuna kn, a sukladno Zakonu o porezu na dobit i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

B) Prihodi iz finansijskih aktivnosti

Finansijski prihodi u 2015. s udjelom u strukturi ukupnih prihoda od 0,7 %, bilježe rast od 49,0 % u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje.

Slika 7. Pregled razvoja ukupnih prihoda Društva po kategorijama tijekom 2015.

5.2.2 Struktura ostvarenih rashoda

Tablica 10. Rashodi ostvareni 2015. u odnosu na prethodnu godinu i Plan 2015.

Ostvareni rashodi							
HRK	Ostvareno I-XII 2014.	Plan 2015.	Ostvareno I-XII 2015.	Udio u 2015.	Indeks 2015./2014.	Indeks 2015./Plan 2015.	
<i>Rashodi iz poslovanja</i>							
Sirovine i materijal	10.100.274	13.340.000	11.116.388	1,5%	110,1	83,3	
Vanjski troškovi	43.337.658	62.227.000	49.075.865	6,8%	113,2	78,9	
Troškovi osoblja	411.890.090	450.500.000	427.044.714	59,5%	103,7	94,8	
Amortizacija	97.872.073	120.000.000	101.772.030	14,2%	104,0	84,8	
Ostali poslovni rashodi	107.413.428	69.278.000	120.636.766	16,8%	112,3	174,1	
	670.613.523	715.345.000	709.645.763	98,9%	105,8	99,2	
<i>Financijski rashodi</i>							
Trošak kamate	7.376.931	7.625.000	5.526.160	0,8%	74,9	72,5	
Negativne tečajne razlike	1.600.848	2.000.000	2.540.292	0,4%	158,7	127,0	
	8.977.779	9.625.000	8.066.452	1,1%	89,8	83,8	
Ukupni rashodi	679.591.302	724.970.000	717.712.215	100,0%	105,6	99,0	

A) Rashodi iz poslovnih aktivnosti

Rashodi iz poslovnih aktivnosti ostvareni su gotovo u visini Plana (99,2 %), strukturom zauzimaju 98,9 % ukupnih rashoda, a odnose se na sljedeće:

- **materijalni troškovi i troškovi vanjskih usluga** s povećanjem od 12,6 % (za 6,8 milijuna kn) u odnosu na isto razdoblje prethodne godine što je konačno rezultiralo uštedama u odnosu na Plan u visini od 20,3 %. (15,4 milijuna kn) dominantno zbog ostvarenih ušteda u odnosu na Plan na kategorijama:

- usluga održavanja i zaštite (7 milijuna kn, indeks ostvarenja Plana 72,6)
- usluge telefona, pošte i prijevoza (5,7 milijuna kn, indeks ostvarenja Plana 73,2)
- potrošene energije (1,5 milijuna kn, indeks ostvarenja Plana 76,9)
- intelektualnih usluga (0,9 milijuna kn, indeks ostvarenja Plana 86,4)
- potrošeni rezervni dijelovi (0,4 milijuna kn, indeks ostvarenja Plana 88,4)

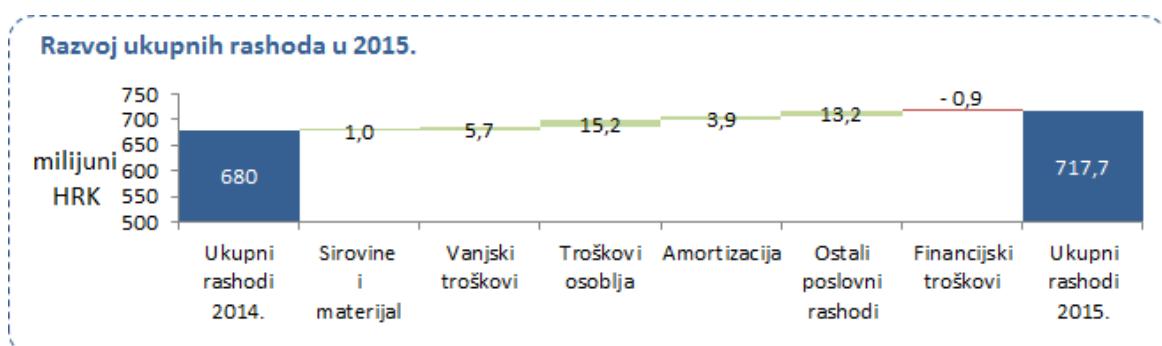
- **troškovi plaća** iako viši no u 2014. (za 3,7 %) ipak su zadržani unutar planiranih vrijednosti za 2015. (indeks ostvarenja plana 94,8). Troškovi plaća obračunati su i isplaćeni u skladu sa svakim pojedinačnim kolektivnim ugovorom koji je bio na snazi do i nakon 1. 10. 2015. Kada se iz ukupnog troška plaća izuzmu otpremnine (15,3 milijuna kn) isplaćene kao plaća u 2015., troškovi plaća bili bi gotovo na razini planiranih vrijednosti (usklađenih za planiranu vrijednost otpremnina) te bi od rezultata 2014. bili veći tek 2,7 % imajući u vidu da je u 2015. (u odnosu na 2014.) ostvaren cjelogodišnji učinak povećanja stope doprinosa za zdravstveno osiguranje od 2 postotna boda počevši od 1. 4. 2014. Troškovi plaća obuhvaćaju i primanja Uprave Društva u iznosu od 229.293 kn neto.
- **troškovi amortizacije** s učešćem od 16,6 % u ukupnim troškovima i zabilježenim povećanjem od 4,0 % (3,9 milijuna kn) u odnosu na prethodnu godinu. Dominantan razlog takve dinamike razvoja troška amortizacije leži u doprinosu amortizacije novog CroATMS_C sustava, čiji su učinci započeli teretiti troškove Društva od ožujka 2014. te u provedenim nadogradnjama sustava CroATMS/COOPANS u ukupnoj vrijednosti od 27,1 milijun kn (B 3.2.5 i B 3.2.6.1). Niže ostvarenje troškova amortizacije u odnosu na Plan (indeks 84,8) leži u činjenici nižeg ostvarenja realizacije investicijskih projekata u 2015. u odnosu na Plan (stupanj finansijskog ostvarenja Plana od 62,7 %) te u činjenici da do izvještajnog datuma operativno-tehnički stupanj gotovosti projekata (procjena: 75 %) nije u potpunosti preslikan u stupanj finansijske izvršenosti projekta (62,7 %) uslijed kašnjenja dobavljača/izvođača u dostavi cjelokupne potrebne projektne dokumentacije.
- **ostali poslovni rashodi** s rastom od 12,4 % (13,2 milijuna kn) u 2015. također su prebacili Plan za 2015., dominantno zbog kreiranja dugoročnih rezerviranja za otpremnine radnika te jubilarne nagrade koje su sukladno MRS-u 19. i temeljem izračuna vanjskog aktuara uspostavljene na bilanci stanja Društva na 31. 12. 2015. Ta rezerviranja predstavljaju sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će otjecati iz Društva sukladno trenutno važećim pravima radnika definiranim u važećem Kolektivnom ugovoru.

Treba napomenuti i to da su tijekom 2015. izostali troškovi otpisa dugotrajne materijalne imovine kao što je to bio slučaj u 2014.

B) Rashodi iz finansijskih aktivnosti

Finansijski rashodi iznose 1,1 % ukupnih rashoda i budući se dominantno odnose na trošak kamate po neotplaćenim glavnicama kredita (koje se uredno otplaćuju planiranom dinamikom) manji su za 10,2 % u odnosu na 2014. (83,8 % Plana) primarno kao rezultat pada referentne kamatne stope.

Slika 8. Pregled razvoja ukupnih rashoda Društva po kategorijama tijekom 2015.

5.3 Financijsko stanje Društva (bilanca stanja)

Tablica 11. Bilanca stanja: imovina i izvori imovine

Bilanca stanja Društva		31.12.2014.	31.12.2015.	Indeks 2015. / 2014.
HRK				
Imovina (aktiva)				
Dugotrajna imovina		588.839.474	557.674.530	94,7
Kratkotrajna imovina		417.041.376	478.769.766	114,8
Plaćeni troškovi budućeg razd. i obrač. prihodi		6.749.953	3.180.537	47,1
Ukupno imovina		1.012.630.803	1.039.624.833	102,7
Izvori imovine (pasiva)				
Kapital i rezerve		472.768.724	521.408.730	110,3
Dugoročna rezerviranja		50.833.906	80.443.819	158,2
Dugoročne obveze		331.301.643	283.978.303	85,7
Kratkoročne obveze		145.234.882	138.547.565	95,4
Odgođeno plaćanje troškova		12.491.648	15.246.416	122,1
Ukupno izvori imovine		1.012.630.803	1.039.624.833	102,7

5.3.1 Struktura imovine Društva

Vrijednost imovine (aktive) HKZP-a iz godine u godinu se povećava, što je jedan od značajnih pokazatelja kontinuiranog i dinamičnog poslovanja temeljenog na uspješnosti finansijskih rezultata Društva. U tom smislu HKZP posluje vrlo uspješno te zauzima vrlo značajno mjesto u svom okruženju po brojnim kriterijima uspješnosti.

Tablica 12. Struktura imovine

Imovina Društva (Aktiva)		31.12.2014.	Udio u 2014.	31.12.2015.	Udio u 2015.	Indeks 2015. / 2014.
HRK						
Materijalna imovina	323.915.690	32,0%	299.023.828	28,8%	92,3	
Nematerijalna imovina	255.746.720	25,3%	239.344.136	23,0%	93,6	
Finansijska imovina	45.969	0,0%	45.810	0,0%	99,7	
Odgođena porezna imovina	9.131.095	0,9%	19.260.756	1,9%	210,9	
Ukupna dugotrajna imovina	588.839.474	58,1%	557.674.530	53,6%	94,7	
Zalihe	2.623.071	0,3%	2.255.710	0,2%	86,0	
Potraživanja	112.092.531	11,1%	114.484.594	11,0%	102,1	
Kratkotrajna finansijska imovina	191.665.307	18,9%	214.935.526	20,7%	112,1	
Novac u banci i u blagajni	110.660.467	10,9%	147.093.936	14,1%	132,9	
Ukupna kratkotrajna imovina	417.041.376	41,2%	478.769.766	46,1%	114,8	
Unaprijed plaćeni trošak i obračunati prihodi	6.749.953	0,7%	3.180.537	0,3%	47,1	
Ukupno imovina	1.012.630.803	100,0%	1.039.624.833	100,0%	102,7	

Stanje imovine HKZP-a na dan 31. prosinca 2015. iznosi 1.039,6 milijuna kn, što predstavlja rast od 2,7 % u odnosu na stanje imovine na isti dan prethodne godine. Od ukupnog iznosa imovine dugotrajna imovina čini 53,6 %, kratkotrajna imovina čini 46,1 %, a ostatak od oko 0,3 % čine plaćeni troškovi koji se odnose na buduće razdoblje.

Najznačajniji dio dugotrajne imovine čini **materijalna i nematerijalna imovina** koja predstavlja poslovne objekte, pokretnine, hardversku i softversku komponentu operativnog i administrativnog osnovnog sredstva, materijalnu opremu, alate i uređaje uposlene u funkciji osnovnog poslovnog sredstva angažiranog u cilju ostvarivanja zadanih poslovnih ciljeva. Smanjivanje knjigovodstvene vrijednosti tih pozicija posljedica je toga što je u 2014. završio najintenzivniji ciklus investiranja u dugoročnu komponentu osnovnog sredstva

što je rezultiralo time da su godišnji učinci troška amortizacije u 2015. bili veći od učinaka realiziranih novih investicija tijekom 2015.

Stavka **dugotrajne financijske imovine** u iznosu od 45,8 tisuća kn odnosi se na HKZP-ov poslovni udjel (jedna šestina) u temeljnog kapitalu Društva *FAB CE Aviation Services Ltd.* osnovanog zajedno s ostalim članicama FAB CE-a. Glavna djelatnost Društva jest poslovno i drugo poduzetničko savjetovanje.

Iznos od 19,3 milijuna kn predstavlja **odgođenu poreznu imovinu** nastalu temeljem privremenih razlika koje su nastale kao rezultat obračunatih troškova rezerviranja za mirovine i jubilarne nagrade radnika prema čl. 11. Zakona o porezu na dobit, u iznosu od 14,3 milijuna kn kao i temeljem privremenih razlika koje su nastale kao rezultat obračunatih troškova otpisa dugotrajne imovine u iznosu od 4,9 milijuna kn, prema čl. 17. istog Zakona te zateznih kamata po sudskim sporovima u iznosu od 34,4 tisuće kn.

Iskazana **potraživanja** odnose se na tuzemne kupce u iznosu od 3,2 milijuna kn, inozemne kupce u iznosu 108,7 milijuna kn (Eurocontrol), na potraživanja od države i drugih institucija 2,3 milijuna kn (PDV, naknade za bolovanja i sl.) i ostala potraživanja od 0,3 milijuna kn, a sve nakon provedenih otpisa onih salda potraživanja za koja se očekuje da naplata u budućnosti nije vjerojatna.

Kratkotrajna financijska imovina u najvećem dijelu odnosi se na kratkoročno oročena devizna sredstva kod poslovne banke.

U skladu s ciljevima i zadaćama iz Plana poslovanja za 2015., tijekom promatrane godine uložena su značajna financijska sredstva u održavanje i modernizaciju opreme, kao i u osiguranje pretpostavki za proširenje kapaciteta i povećanje sigurnosti zračnog prometa, dominantno financirana vlastitim sredstvima osiguranim u prethodnim razdobljima razboritim rukovođenjem.

5.3.2 Realizacija investicijskih projekata u 2015.

Plan poslovanja za 2015. u dijelu koji se odnosi na plan investicija sadrži 20 pojedinačnih projekata te 10 pojedinačnih nabava dugotrajne imovine ukupne planirane financijske vrijednosti 101,7 milijuna kn. Od ukupnog plana investicija za 2015. od 101,7 milijuna kn, do 31. prosinca 2015. u pogledu financijskog ostvarenja realizirano je **nominalnih** 58,1 milijun kn.

Pri ocjeni stupnja realizacije plana investicija za 2015. važno je uzeti u obzir činjenicu da je HKZP prilikom provođenja natječajnih postupaka te ugovaranja planiranih investicija uložio velike napore u cilju postizanja što nižeg investicijskog troška temeljem niže ugovorene cijene od procijenjene kao i da su neki ugovori potpuno konzumirani, ali u konačnici u nižem iznosu od ugovorenog te je sukladno navedenim aktivnostima **ostvarena značajna ušteda od 9,0 milijuna kn tijekom 2015. u odnosu na Plan.**

Kada se isto uzme u obzir, financijska realizacija investicijskog plana za 2015. normiranog za vrijednost realiziranih ušteda jest 62,7 %.

Također, na realizaciju projekata, iz financijske perspektive, utjecali su financijsko-računovodstvene reklassifikacije (tijekom provedbe projekata, određene komponente projekata inicijalno planirane kao investicija reklassificirane su u troškove razdoblja) te kašnjenje obračunskih situacija, primopredajne dokumentacije i drugih pravovaljanih isprava.

U niže priloženoj tablici dan je objedinjeni pregled realizacije svakog investicijskog projekta u 2015.

Tablica 13. Ostvarenje investicija u 2015.

Ostvarenje investicijskog plana 2015.						
Red. br.	Naziv investicije	Plan 2015.	Uštede	Plan prilagođen za vrijednost ušteda 2015.	Finansijsko ostvarenje I-XII 2015.	% finansijskog ostvarenja plana 2015.
1	2	3	4	5 (3-4)	6	7 (6/5)
1.	Projekt jedinstvenog nadzora i upravljanja uređajima i sustavima u HKZP	2.000.000	112.091	1.887.909	887.909	47,0%
2.	Projekt izgradnje prijenosne mreže mikrov alnih linkova u HKZP-a	1.255.000	162.825	1.092.175	875.320	80,1%
3.	Projekt fleksibilnog korištenja zračnog prostora	500.000	43.019	456.981	126.981	27,8%
4.	Projekt nabave konzola za simulator i COOPANS	400.000	277.257	122.743	122.743	100,0%
5.	Projekt modernizacije i zamjene VCCS i pričuvnih govornih sust.	2.448.000	2.448.000	0	0	100,0%
6.	Programska podrška (software) za upravljanje procesima održavanja	384.000	0	384.000	336.000	87,5%
7.	Projekti DATA-COM domene	6.620.000	174.731	6.445.269	717.679	11,1%
8.	Projekti VOICE-COM domene	3.900.000	204.168	3.695.832	2.309.299	62,5%
9.	Projekti NAV domene	6.119.000	77.246	6.041.754	6.041.754	100,0%
10.	Projekt nadogradnje SUR sustava	12.936.000	746.369	12.189.631	8.950.170	73,4%
11.	Projekti AWOS/MET domene	50.000	0	50.000	1.720.402	3440,8%
12.	Projekt nadogradnje, zamjene i izgradnje VAMS sustava (Rijeka, Brač, Osijek)	760.000	0	760.000	4.200	0,6%
13.	Projekt fotonaponske elektrane HKZP snage 400 kW	2.900.000	0	2.900.000	2.516.372	86,8%
14.	Projekt nadogradnje administrativnog informatičkog sustava	1.230.000	29.736	1.200.264	1.200.264	100,0%
15.	Projekt povećanja stupnja sigurnosti i zaštite objekata HKZP	2.500.000	1.333.425	1.166.575	899.821	77,1%
16.	Projekt nadogradnje ATM sustava	33.140.000	7.807	33.132.193	20.718.479	62,5%
17.	Projekti rekonstrukcije građevina i infrastrukture	9.250.000	1.193.089	8.056.911	1.006.131	12,5%
18.	Projekti modernizacije ICT sustava	2.560.000	94.146	2.465.854	629.696	25,5%
19.	Projekti MET-ATM domene	400.000	0	400.000	6.000	1,5%
20.	Ostala investicijska ulaganja	3.000.000	0	3.000.000	4.586.548	152,9%
21.	Pojedinačna nabava dugotrajne imovine ukupno (10 projekata)	9.350.000	2.103.623	7.246.377	4.460.449	61,6%
Ukupno		101.702.000	9.007.532	92.694.468	58.116.217	62,7%

Vrijednost ušteda odnosi se na pozitivnu razliku između procijenjene vrijednosti i zaključenih ugovora s dobavljačima (provedeni postupci javne nabave) kao i na stvarne uštede ostvarene prilikom realizacije istih projekata.

Detaljnije pojašnjenje specifičnosti realizacije investicijskih projekata pod rednim brojevima 11., 12. i 19. nalazi se u Prilogu I.

5.3.3 Struktura izvora imovine

Struktura izvora sredstava, odnosno pasive, na dan 31. 12. 2015. jest sljedeća: kapital i rezerve 50,2 %, dugoročna rezerviranja 7,7 %, dugoročne financijske obveze i obveze prema drugim institucijama 27,3 %, kratkoročne obveze 13,3 % te odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja 1,5 %.

Tablica 14. Struktura izvora sredstava

Izvori imovine Društva (Pasiva)	HRK	31.12.2014.	Udio u 2014.	31.12.2015.	Udio u 2015.	Indeks 2015. / 2014.
Temeljni kapital	412.759.600	40,8%	412.759.600	39,7%		100,0
Rezerve iz dobiti i zadržana dobit	40.290.191	4,0%	60.009.124	5,8%		148,9
Dobit / (Gubitak) poslovne godine	19.718.933	1,9%	48.640.006	4,7%		246,7
Kapital i rezerve	472.768.724	46,7%	521.408.730	50,2%		110,3
Rezerviranja	50.833.906	5,0%	80.443.819	7,7%		158,2
Dugoročne financijske obveze i obveze prema drugim institucijama	331.301.643	32,7%	283.978.303	27,3%		85,7
Dugoročne obveze	382.135.549	37,7%	364.422.122	35,1%		95,4
Kratkoročne financijske obveze	54.600.499	5,4%	54.412.185	5,2%		99,7
Obveze prema dobavljačima	31.327.567	3,1%	26.716.171	2,6%		85,3
Ostale kratkoročne obveze	59.306.816	5,9%	57.419.209	5,5%		96,8
Kratkoročne obveze	145.234.882	14,3%	138.547.565	13,3%		95,4
Odgođeno plaćanje troškova	12.491.648	1,2%	15.246.416	1,5%		122,1
Ukupno izvori imovine	1.012.630.803	100,0%	1.039.624.833	100,0%		102,7

Iskazana **neto dobit za poslovnu godinu 2015.** u iznosu od 48,6 milijuna kn rasporedit će se sukladno odluci Skupštine Društva.

Pozicija **rezerviranja**, sukladno Kolektivnom ugovoru, računovodstvenim politikama HKZP-a i Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosi se na sredstva rezervirana za otpremnine, jubilarne nagrade i započete sudske sporove u iznosu 80,4 milijuna kn.

Dugoročne financijske obveze i obveze prema drugim institucijama iznose 284,0 milijuna kn, a dominantno se odnose na dugoročne financijske obveze po kreditima kao posljedica dinamike i magnitude financiranja investicijskog ciklusa te dinamike i magnitude razduživanja HKZP-a.

Tablica 15. Dugoročne financijske obveze

Dugoročne financijske obveze	Banka kreditor	Valuta kredita	Prosječna kamatna stopa u 2015.	31.12.2014.	31.12.2015.
European Investment Bank		EUR	4,30%	44.691.917	32.342.911
European Bank for Reconstruction and Development		EUR	1,03%	341.210.225	306.037.577
			Ukupna sredstva duga	385.902.142	338.380.488
			Tekuće dospijeće	-54.600.499	-54.412.185
			Dugoročno dospijeće	331.301.643	283.968.303

Kredit Europske investicijske banke temelji se na Ugovoru o financiranju br. 21677 od 12. rujna 2002. na 20.000.000 EUR, (jamac RH). Ta kreditna sredstva iskorištena su za projektiranje, izgradnju i uvođenje poboljšanja usluga kontrole zračne plovidbe u RH, a u cilju održavanja sigurnosnih standarda i povećanja kapaciteta zračnog prostora u skladu s predviđenim porastom zračnog prometa. Rok povrata tih kreditnih sredstava jest svibanj 2025.

Ugovor s Europskom bankom za obnovu i razvoj zaključen je 2011. u iznosu od 47.000.000 EUR u svrhu modernizacije sustava za kontrolu zračne plovidbe u RH a u cilju poboljšanja sigurnosti zračnog prometa i povećanja kapaciteta. Od navedenog iznosa do 31. prosinca 2015. povučen je iznos od 45.382.587 EUR, a otplaćeno je 5.299.326 EUR. Rok povrata tih kreditnih sredstava jest svibanj 2023.

Tablica 16. Dugoročne finansijske obveze po dospijeću

Dugoročne finansijske obveze po dospijeću

Naziv	Iznos otplate
Dospijeće od jedne do dvije godine	54.412.185
Dospijeće od dvije do tri godine	54.412.185
Dospijeće od tri do četiri godine	43.277.745
Dospijeće od četiri i više godina	131.866.188
Ukupno	283.968.303

Sve finansijske obveze Društvo uredno podmiruje sukladno rokovima dospijeća.

Obveze prema dobavljačima na dan izvješća ukazuju na 14,7 postotno smanjenje u odnosu na isti dan prethodne godine, odnose se na smanjivanje obveza prema dobavljačima u inozemstvu, a rezultat su dinamičnih poslovnih aktivnosti HKZP-a i ugovorenih rokova podmirivanja obveza prema dobavljačima kojih se Društvo strogo pridržava. Inače, nužno je napomenuti da se sve obveze prema dobavljačima u zemlji i inozemstvu uredno podmiruju u rokovima dospijeća **što je u potpunosti potvrđio i upravo zatvoreni nadzor Ministarstva financija proveden nad otvorenim saldima dobavljača HKZP-a na 31. 12. 2015.** čime je potvrđena odrednica Društva kao zaštitnika nacionalnih interesa čak i u dijelu smanjivanja nacionalnih makroekonomskih neravnoteža.

Ostale kratkoročne obveze u iznosu 57,4 milijuna kn najvećim se dijelom odnose na obveze za bruto plaće radnika te ostale obveze (za kamate, obveze Eurocontrola prema HACZ i dr.).

Odgođeno plaćanje troškova ili pasivna vremenska razgraničenja u iznosu 15,2 milijuna kn u najvećem iznosu (11,1 milijuna kn) odnosi se na razgraničenja troškova za neiskorištene godišnje odmore.

5.4 Pregled novčanih tokova za 2015.

Tablica 17. Novčani tok 2015.

Novčani tok 2015.

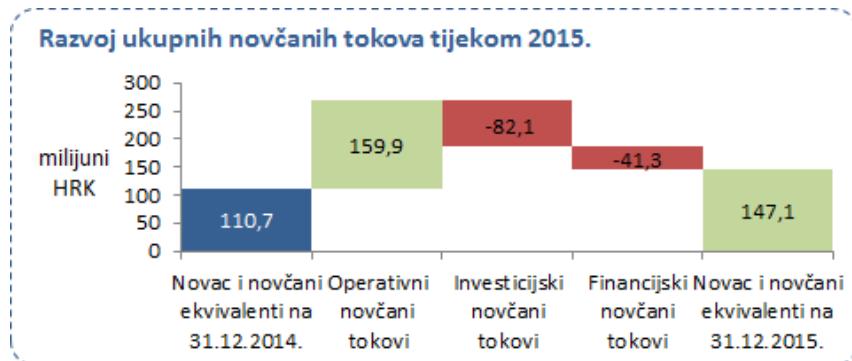
Naziv pozicije	2015.
Neto povećanje novčanog toka od poslovnih aktivnosti	159.893.382
Neto smanjenje novčanog toka od investicijskih aktivnosti	-82.149.425
Neto smanjenje novčanog toka od finansijskih aktivnosti	-41.310.488
Ukupno povećanje novčanog toka	36.433.469

Tijekom 2015. Društvo je ostvarilo ukupnu vrijednost od 36,4 milijuna kn pozitivnog novčanog toka (2014.: 40,2 milijuna kn negativno). Takva vrijednost ukupnih novčanih tokova za 2015. rezultat je ostvarenih 159,9 milijuna kn pozitivnih operativnih novčanih tokova, 82,1 milijuna kn negativnih investicijskih novčanih tokova te 41,3 milijuna kn negativnog novčanog toka iz finansijskih aktivnosti.

Pozitivni operativni novčani tokovi dominantno su posljedica ostvarenog pozitivnog poslovnog rezultata prije poreza od 61,3 milijuna kn te ostvarene samoakumulacije sredstava temeljem troška amortizacije od 101,7 milijuna kn. Ostvareni negativni novčani tokovi investicijskih aktivnosti dominantno su posljedica značajnog investicijskog ciklusa u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu, a sukladno planu

provedbe CroATMS/COOPANS projekata. Negativni novčani tok iz finansijskih aktivnosti u najvećoj je mjeri obilježen vrijednošću neto otplaćenih glavnica kredita (umanjeno za sredstva duga dodatno povučena tijekom godine).

Slika 9. Pregled razvoja ukupnih novčanih tokova Društva po kategorijama tijekom 2015.

5.5 Analiza finansijskih pokazatelja poslovanja

Analiza poslovanja na temelju finansijskih izvješća (bilanca na dan 31. 12. 2015., račun dobiti i gubitka za razdoblje 1. 1. 2015. do 31. 12. 2015., Izvješće o novčanom toku i Izvješće o promjenama kapitala) neprovodiva je bez poslovnih pokazatelja. Prednost pokazatelja u odnosu na relevantne absolutne vrijednosti jest njihova neovisnost o veličini društva.

Kako poslovne banke, partneri, investitori i neki drugi subjekti u pravilu traže finansijska izvješća za protekle dvije godine, smatra se da su podaci za to razdoblje dostatni za ocjenu poslovnih rezultata.

Budući da su moguća preklapanja informacija koje pružaju pokazatelji, odabrani su pokazatelji koji su bitni za poslovanje HKZP-a i imaju najveću eksplanatornu moć.

Tablica 18. Pokazatelji poslovanja

Pokazatelji poslovanja 2014. - 2015.

Pokazatelj	Opis	2014.	2015.
Koefficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze	2,87	3,46
Koefficijent finansijske stabilnosti	Dugotrajna imovina / (Kapital i rezerve+dugoročne obveze)	0,69	0,63
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze / (dobit + amortizacija)	4	3
Stupanj samofinanciranja	(Kapital i rezerve + dug. rezerviranja) / ukupna imovina	0,52	0,58
Koefficijent obrata ukupne imovine	Ukupni prihod / ukupna imovina	0,70	0,75
Koefficijent obrata kratkotrajne imovine	Ukupni prihod / kratkotrajna imovina	1,69	1,63
Prosječni dani naplate potraživanja	360 / koefficijent obrata potraživanja	54	51

Koefficijent tekuće likvidnosti

Pokazuje sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza bilančnim pozicijama koje su lako pretvorive u novac. Njegova bi vrijednost trebala biti 2 ili više, što znači da poduzeće ima dvostruko više gotovine, potraživanja i zaliha, nego što su kratkoročne obveze koje dolaze na naplatu. Na dan 31. 12. 2015. iznosi 3,46 (povećanje od 20,6 %) što ukazuje na visoki stupanj sposobnosti podmirenja kratkoročnih obveza u dospijeću.

Koeficijent finansijske stabilnosti

Koeficijent finansijske stabilnosti mora biti manji od 1 te njegovo smanjenje upućuje na pozitivan smjer. Dakle, smanjenje koeficijenta upućuje na povećanje finansijske stabilnosti i to zato što se sve veći dio glavnice i dugoročnih obveza koristi za financiranje kratkotrajne imovine. Na 31. 12. 2015. taj je koeficijent iznosio 0,63 (poboljšanje za 8,6 %).

Faktor zaduženosti

Pokazuje mogućnost podmirivanja ukupnih obveza rezultatima redovnog poslovanja, a poželjan je što niži pokazatelj. Iznos pokazatelja od 3 u 2015. (4 u 2014.) znači da bi HKZP mogao rezultatima iz svog poslovanja podmiriti sve svoje obveze u roku od tri godine (uobičajena kontrolna mjera za taj pokazatelj jest 5 - izvor Fina).

Stupanj samofinanciranja

Prikazuje udio vlastitih sredstava u ukupnoj imovini Društva. Iz aspekta zaduženosti poželjna je što viša vrijednost tog pokazatelja. Iznos od 0,58 u 2015. znači da 58 % ukupne imovine društva svoj izvor pronalazi u vlastitom kapitalu Društva.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine

Upućuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu i što je koeficijent veći, raste i brzina cirkulacije. Iskazani koeficijent od 0,75 za 2015. ukazuje na efikasno korištenje ukupne imovine HKZP-a s obzirom na to da je taj koeficijent za poduzetnike iste veličine znatno niži u 2013. i 2014. (izvor Fina).

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine

Pokazuje učinkovitost upotrebe kratkotrajne imovine u ostvarivanju prihoda. Iznos pokazatelja od 1,63 u 2015. znači da iznos jednogodišnjeg prihoda premašuje vrijednost kratkotrajne imovine za 63 %, što ukazuje na vrlo aktivnu i dinamičnu transformaciju kratkotrajne imovine.

Prosječni dani naplate potraživanja od kupaca

Prosječni dani naplate potraživanja iznosili su 51 dan tijekom 2015., što je u rangu poduzetnika iste veličine. To je uvjetovano korištenjem EUROCONTROL-ovog sustava naplate prihoda od pružanja usluga kontrole zračne plovidbe, istog onog sustava koji koriste i ostale kontrole zračnog prometa država Europske unije.

6 Izloženost i upravljanje rizicima

Financijski rizik

Financijski rizici proizlaze iz različitih financijskih transakcija, no uzmemu li u obzir to da svi rizici prije ili kasnije imaju financijske učinke, možemo reći da su posredno svi rizici financijski. Financijski rizici u užem smislu, koje Društvo nadzire i kojima upravlja, jesu rizik likvidnosti, valutni i kamatni rizik. Pored toga, Društvo nadzire i upravlja ostalim rizicima značajnim za njegovo poslovanje – tržišnim rizikom, kreditnim rizikom te drugim rizicima.

Tržišni rizik

Društvo posluje na jedinstvenom europskom tržištu usluga u zračnoj plovidbi, u konkurenciji drugih pružatelja usluga iz država članica EUROCONTROL-ovog sustava rutnih i terminalnih naknada. Pravni okvir unutar kojeg Društvo posluje čini skup međunarodnih i nacionalnih propisa koji se primjenjuju u obavljanju temeljne djelatnosti Društva i od kojih su za sustav financiranja najznačajniji: Odluka Vlade Republike Hrvatske od 27. 12. 1996. o pristupanju Međunarodnoj konvenciji o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe - EUROCONTROL iz 1960. (u dalnjem tekstu Konvencija), s protokolima iz 1970., 1978. i 1981. i Mnogostranom sporazumu o rutnim naknadama iz 1981. (*Multilateral Agreement relating to Route Charges*); Međunarodni ugovori, 14/1996, u dalnjem tekstu Mnogostrani sporazum) kojom je Republika Hrvatska postala članicom EUROCONTROL-ovog sustava rutnih naknada (u dalnjem tekstu EUROCONTROL-ov sustav), kao i sama Konvencija i Mnogostrani sporazum.

Slijedom članstva u EUROCONTROL-ovom sustavu RH primjenjuje uredbe Europske komisije i propise EUROCONTROL-a koji se odnose na sustav rutnih i terminalnih naknada. Uredba Europske komisije 1794/2006 i Uredba 1191/2010 koja ju mijenja, Pravilnik o utvrđivanju rutnih i terminalnih naknada (NN 91/2013, u dalnjem tekstu Pravilnik) kao i referentni dokumenti EUROCONTROL-a: Načela utvrđivanja baze troškova rutnih naknada i izračuna naplatne jedinice, Vodič za sustav rutnih naknada i Uvjeti primjene sustava rutnih naknada i uvjeti plaćanja propisuju referentna pravila funkciranja EUROCONTROL-ovog sustava, uključujući i njegove subjekte.

Navedeni propisi nalaže Društvu uspostavljanje baze troškova za rutne i terminalne usluge za svaku poslovnu godinu, prognoziranje zračnog prometa i formiranje jedinične cijene usluga (*unit rate*) po kojoj se korisnicima naplaćuju pružene usluge. Promet, kao čimbenik tržišnog poslovanja, značajan je iz aspekta ostvarenja planiranih prihoda, održavanja potrebne likvidnosti i stabilnosti financijskog i poslovног sustava. Tržišni rizik prometa dodatno je aktualiziran s obzirom na to da je od 1. 1. 2015. Društvo obveznik primjene „*determined cost*“ modela nadoknade troškova poslovanja sukladno uredbi 391/2013. Stoga je, pored učinkovite kontrole i planiranja troškova, od najvećeg značaja točno prognoziranje, odnosno planiranje, zračnog prometa kao čimbenika koji određuje jedinične cijene usluga i godišnji prihod Društva.

Kamatni rizik

Kamatni rizik jest rizik od promjene vrijednosti finansijskog instrumenta uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa u odnosu na kamatne stope koje se primjenjuju na finansijski instrument. Drugim riječima, kamatni rizik jest rizik promjene kamatnih stopa na posuđena sredstva izvora imovine. Nije bilo značajnijih promjena utjecaja kamatnog rizika na poslovanje Društva.

Kreditni rizik

Kreditni rizik jest rizik od toga da druga ugovorna strana neće izvršiti svoje finansijske obveze te da će time uzrokovati finansijske gubitke Društvu. Imovina koja potencijalno može izložiti Društvo kreditnom riziku sastoji se uglavnom od raspoloživog novca i novčanih ekvivalenta i potraživanja od kupaca. Potraživanja od kupaca uskladena su za iznos ispravka sumnjivih i spornih potraživanja. Nije bilo značajnijih promjena utjecaja kreditnog rizika na poslovanje Društva.

Valutni rizik

Službena valuta Društva jest hrvatska kuna. Međutim, određene transakcije u stranim valutama preračunavaju se u hrvatske kune primjenom valutnih tečajeva koji su važeći na datum bilance/izvješća o finansijskom položaju te je, slijedom toga, Društvo potencijalno izloženo rizicima promjene valutnih tečajeva. Nastale tečajne razlike knjiže se u korist ili na teret računa dobiti i gubitka/izvješća o sveobuhvatnoj dobiti, ali ne utječu na tok novca.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti jest rizik od toga da Društvo neće biti u mogućnosti ispuniti svoje finansijske obveze drugoj ugovornoj strani.

Društvo upravlja rizikom likvidnosti tako da kontinuirano prati i analizira predviđeni i stvarni novčani tok na osnovi dospjelosti finansijskih obveza te održavanjem odgovarajućih iznosa gotovog novca i depozita kako bi se pokrili neočekivani novčani izdaci.

Rizik subsidijarne odgovornosti

HKZP nema obveza po subsidijarnoj odgovornosti u odnosu na FABCE Aviation Services Ltd i SESAR DM.

Investicijski rizik

U kontekstu poslovanja HKZP-a investicijski rizik predstavlja opasnost od neispunjavanja investicijskog plana HKZP-a uslijed rizika koji proizlazi iz kompleksnih imovinsko-pravnih odnosa, rješavanje kojih je dugotrajno i upravljanje kojima je u značajnoj mjeri van kontrole HKZP-a.

7 Sufinanciranje iz fondova EU-a

HKZP je aktivni sudionik inovacija te korištenja EU fondova. Natječaj **INEA CEF 2015** objavljen je 5. studenoga 2015. i odmah su započele aktivnosti na pripremanju dokumenata za podnošenje prijava za sufinanciranje implementacijskih projekata (IP). Ta je aktivnost u zadnjih nekoliko mjeseci imala najviši prioritet među aktivnostima HKZP-a vezanim uz međunarodne poslove i financijsko upravljanje. HKZP je angažirao potrebne ljudske resurse te, dijelom kroz COOPANS, dijelom samostalno, prijavio ukupno 11 projekata u suradnji s partnerima ili samostalno, a HKZP-ov je dio vrijednosti tih projekata 20,1 milijuna EUR, što znači da bi uz odobrenje projekata i njihovo sufinciranje mogli dobiti maksimalno do **17,1 milijuna EUR** bespovratnih sredstava sufinciranja. Prije godinu dana na natječaju **CEF 2014** HKZP se prijavio za dva (već odobrena) projekta u kojima je HKZP-ov dio vrijednosti 4,1 milijuna EUR s mogućnošću sufinciranja do maksimalno **2 milijuna EUR**. U nastavku je pregled projekata za koje je predan zahtjev za sufinciranje, a tijekom 2016. Društvo će dobiti informaciju o tome jesu li aplikacije prihvate.

Projekt za koji je HKZP aplicirao za sufinciranje (CEF 2015)	Koordinator projekta prema INEA-i
VARP - VoIP ATC Radio Project	HKZP
Modernization of IP based G/G Data Network in CCL - CaRT/iWAN-NG	HKZP
CCL cyber security architecture - ExCO-NG	HKZP
SIMULATION SEAFRA H24	HKZP
CPDLC - Supply, installation and integration of AGDL system for CPDLC service in CCL	HKZP
Harmonisation of Technical ATM Platform in 5 ANSP including support of Free Route Airspace and preparation of PCP program. (COOPANS B 3.3 , B 3.4 and B 4.1)	COOPANS
COOPANS PCP planning project	COOPANS
Deployment of the European Air/Ground Data Communication Services – EAGDCS	ENAV
NewPENS - Stakeholders contribution for the procurement and deployment of NewPENS	EUROCONTROL
Implementation of the A-SMGCS System at Zagreb International Airport	HKZP
Convergence of DSNA and COOPANS ATM Systems step 1B (CODACAS 1B) - Cohesion part	DGAC

Projekt za koji je HKZP aplicirao za sufinciranje (CEF 2014) i koji je odobren	Koordinator projekta prema INEA-i
COOPANS evolution step B 2.6 and B 3 towards harmonisation and convergence in support of SES implementation	Austro Control
Free route airspace from the Black Forest to the Black Sea	HungaroControl

8 Zaključak

Kroz finansijska izvješća HKZP-a za 2015., vidljiva je određenost Društva ka osiguravanju potrebnih sredstava kako bi se isto zaštitilo od potencijalnog rizika poremećaja likvidnosti i solventnosti tržista.

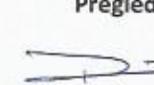
Drugu godinu zaredom HKZP je dobitnik plakete „Zlatna kuna“ u kategoriji velikih trgovačkih društava u Zagrebačkoj županiji čime je Društvo potvrdilo da je ne samo kompanija od strateškog nacionalnog interesa, već i uspješan gospodarski subjekt koji ostvaruje respektabilne poslovne rezultate.

Društvo je prepoznalo važnost sustava upravljanja, procesne orientiranosti, upravljanja performansama i međunarodne suradnje u okviru FAB CE-a, SESAR2020 kao i COOPANS integracije.

COOPANS integracija, kao vodeći primjer industrijskog partnerstva u Europi i suradnje između pet pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, među kojima je i HKZP, dobio je nagradu Jedinstveno europsko nebo koju Europska komisija od ove godine dodjeljuje za uspješnu implementaciju Jedinstvenog europskog neba.

U tom smislu, razumljiva je određenost poslovodstva da dodatne i značajne poslovne resurse posveti aktivnostima razvoja i primjene koncepta upravljanja performansama (dodatno definiranih SES II zakonodavnim paketom), kao što je opravданo razumljiv i visoki stupanj interesa Društva da se tijekom 2015. i 2016. dodatno angažira na razini FAB CE projekta kroz kontinuirani i proaktivni angažman vlastitih stručnjaka u sklopu definiranja i razvoja kako nacionalnog, tako i FAB CE plana učinkovitosti (Performance Plan) za Drugo referentno razdoblje.

Društvo kontinuirano i koncentrirano nastavlja proces stručnog osposobljavanja svojih zaposlenika, s posebnim naglaskom na održavanju visokog stupnja kompetentnosti operativnog osoblja. U tom smislu, očekuje se nastavak kako unutarnjeg (školovanje zaposlenika u prostorijama Društva temeljem načela unutarnjeg prenošenja znanja), tako i školovanja zaposlenika na vanjskim sveučilištima, akademijama i ostalim obrazovnim ustanovama. Sve navedeno proizlazi iz temeljne opredijeljenosti poslovodstva da sustavnim procesom školovanja adekvatno odgovori na zahtjev za povećanjem operativnih kapaciteta, a time i broja kontrolora zračnog prometa.

Datum:	Izradio:	Pregledali:	Odobrio:
6. lipnja 2016.	 Mislav Modrić Rukovoditelj Odjela računovodstva	 Roko Aralica (Rukovoditelj SFiKP-a) Siniša Ljubić (Direktor SJPPFP-a)	 HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE d.o.o. Dragan Bilac Direktor Društva

Prilog I

Zabilježena specifičnost realizacije plana investicijskih projekata P-2014-06, P-2014-07 i P-2015-04 tijekom 2015. bila je:

Rb. 11. - P-2014-06: Projekt AWOS/MET domene

Tijekom provođenja pripremnih radova vezanih za Ugovor, od strane regulatora i aerodromske vlasti došlo je do pooštrenja uvjeta izvođenja radova što je generiralo vanstroškovničke aktivnosti. Dodatno, dio povećane realizacije u 2015. rezultat je neplaniranog prelijevanja investicijskih aktivnosti iz ranije godine u 2015., uslijed odgovornosti i razloga na strani izvođača/proizvođača.

Rb. 12. - P-2014-07: Projekt nadogradnje, zamjene i izgradnje VAMS sustava

Projekt je pod-realiziran iz razloga kašnjenja proizvođača u isporuci ugovorenih stavki.

Rb. 19. - P-2015-04: Projekt MET-ATM domene

Uslijed složenosti projekta, od ukupnog plana za 2015. realizirana je projektna ideja, a ostatak projekta očekuje se realizirati u 2016.